

Beleidsplan Coöperatie Erfgoed Limburg u.A. dd 17092018 (ledenvergadering)

Wie zijn wij

Limburg heeft veel professionele organisaties, wetenschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor het behoud en beheer van erfgoederen en cultuurlandschap. Vanaf 2012 is er onder de noemer van het Erfgoedplatform Limburg gewerkt aan het uitbouwen van structurele afstemming en samenwerking tussen partijen, die zich met name op provinciale of regionale schaal bezig houden met erfgoed.

De provincie Limburg stelt in 2016 drie erfgoednota's vast, waarin 'het bereiken van een groter publiek, een grotere maatschappelijke impact, meer zichtbaarheid en meer samenhang' centrale uitgangspunten zijn. In september 2016 doet het Erfgoedplatform Limburg een eerste voorstel voor de realisatie van zowel de eigen wensen als de provinciale doelen door middel van een structurele samenwerking tussen erfgoedorganisaties in Limburg. En wel in de vorm van een erfgoedcoöperatie, naar Gelders voorbeeld. De provincie Limburg faciliteert het 'bouwproces' door de instelling van een provinciale veldcommissie erfgoeddigitalisering en door het rapport 'Toekomst voor Erfgoed!' van kwartiermaker Van der Tuuk.

Op 23 november 2017 ondertekenen 28 erfgoedorganisaties in de Paterswerk in Weert een intentieovereenkomst met elkaar en de provincie Limburg, waarin zij verklaren zich in te spannen de voorgestelde coöperatieve samenwerking te realiseren. Daar bij ging het om de initiatiefnemers van het Erfgoedplatform Limburg:

- Centre Céramique, Kumulus en Natuurhistorisch Museum Maastricht;
  - De Domijnen Sittard;
  - Erfgoedvereniging Heemschut commissie Limburg;
  - Huis voor de Kunsten Limburg;
  - Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap;
  - Maastricht Centre for Arts and Culture, Conservation and Heritage;
  - Monumentenwacht Limburg;
  - Molenstichting Limburg;
  - Regionaal Historisch Centrum Limburg;
  - Sociaal Historisch Centrum voor Limburg;
  - Stichting het Limburgs Landschap;
  - Stichting Limburgse Kastelen;
  - Stichting het Limburgs Museum;
  - Stichting IKL;
  - Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg;
  - Stichting Restauratie Atelier Limburg;
  - Stichting Werkgroep Industrieel Erfgoed Limburg;
- en om:

- Federatie Musea Limburg;
- Federatie Historie Sittard-Geleen-Born;
- Stichting Cultuur- en Grensgeschiedenis Sittard;
- Stichting Directeurenoverleg Centra voor de Kunsten Limburg;
- Stichting Limburgs genealogisch en geschiedkundig informatiecentrum, Sittard;
- Stichting Menno van Coehoorn;
- Stichting 'Past for Present' Sittard;
- Stichting Soleur Sittard;
- Stichting VVV Zuid-Limburg;
- Vereniging Limburgse Bibliotheken;
- Vereniging Limburgs Particulier Grondbezit.

De initiatiefnemers van het Erfgoedplatform Limburg gaan na 23 november 2017 verder met de opbouw van een erfgoedcoöperatie. Op 9 mei 2018 zijn de statuten van de Coöperatie Erfgoed Limburg u.A. notarieel vastgesteld en krijgt de Limburgse erfgoedcoöperatie rechtspersoonlijkheid. De Coöperatie Erfgoed Limburg vormt een startbestuur dat de organisatie verder inricht. Per 1 januari 2019 wordt het lidmaatschap van de Coöperatie opengesteld voor alle organisaties die zich bezig houden Limburgs erfgoed en de statutaire doelen er van onderschrijven. Met (semi-)overheidsinstellingen worden samenwerkingsovereenkomsten gesloten.

Wat ons boeit

Cultureel erfgoed is de verzamelnaam voor alles wat vorige generaties ons hebben nagelaten en nog steeds een grote waarde heeft voor de Limburgers. Limburgers passen goed op hun erfgoed. Verlies van erfgoed staat gelijk met verlies van waarde en identiteit, met verarming. Erfgoed wordt instandgehouden, verrijkt, nieuw gemaakt én doorgegeven.

Limburg heeft veel om trots op te zijn. Van Nationaal Park de Maasduinen tot aan het beschermd gezicht Diepstraat in Eijsden. Gebouwde monumenten als het oude stadhuis van Venlo, de Sint Servaaskerk in Maastricht, het Schunckgebouw in Heerlen, het openluchttheater de Lichtenberg in Weert, klooster Hoogcruts. Er zijn vele bijzondere zaken als het Stadspark van Sittard, of het grafmonument 'met de handjes' in Roermond. Romeinse wegen en villaresten van Mook tot Meerssen en Simpelveld. Het witte stadje Thorn, de Spaanse vestingplaats Stevensweert. Het bronzen zwaard van Wesse in het Limburgs Museum. Industriecomplexen als Nedinsco in Venlo en Sphinx in Maastricht. Nationaal Landschap Zuid-Limburg met zijn kastelen, watermolens en mergelgroeves met rijke schilderingen en inscripties. Indrukwekkend religieus erfgoed, waaronder de schatkamers van de St.Servaas en de H.Amelberga in Susteren. Het archief van de Domaniale Mijnen in het Regionaal Historisch Centrum voor Limburg, de collecties van Centre Céramique Maastricht, het provinciale archeologiedepot in Heerlen. Limburg heeft het allemaal. En nog veel meer.

Om een goed overzicht te houden over onze erfgoederen wordt er onderscheid gemaakt tussen materieel erfgoed en immaterieel erfgoed. Materieel erfgoed is tastbaar, fysiek aanraakbaar. Met onroerend materieel erfgoed bedoelen we alles wat te maken heeft met archeologie, monumenten en landschappen, aangevuld met mobiel erfgoed (rijdend, varend) en orgels. Roerend materieel erfgoed is in principe verplaatsbaar en bewaren we in musea, archieven, bibliotheken, documentatiecentra, kerken en kloosters, bij heemkundeverenigingen, scholen, etc. Immaterieel erfgoed is niet tastbaar, maar o zo belangrijk: onze verhalen, tradities, feesten, liederen, dialecten, stoeten, processies, enzovoort.

Wat ons bindt

Grotere zichtbaarheid en toegankelijkheid van cultureel erfgoed, de vergroting van de samenhang tussen de Limburgse erfgoedinstellingen en –organsaties zijn belangrijke doelstellingen. Voor de leden, maar vooral ook met de ambitie door deze samenwerking informatie over Limburgs erfgoed centraal voor het publiek te ontsluiten. Daarom wordt er gewerkt aan de inrichting van een gezamenlijke informatieservicepunt, de ontwikkeling van een verhalen- en collectiewebsite, aan gezamenlijke publieksgerichte projecten en aan de ontwikkeling van de erfgoedzorg.

De activiteiten van de coöperatie worden vanaf de basis worden opgebouwd en ingevuld. Door de eigen leden en samenwerkingspartners, pionierend en samenwerkend in thematische werkgroepen. Ieder draagt op die manier bij aan de ontwikkeling daarvan, op basis van de eigen specifieke kwaliteiten.

Waaraan werken wij?

1. Het uitbouwen van de Coöperatie Erfgoed Limburg, onder meer door de overige ondertekenaars van de ledenovereenkomst d.d. 23 november 2017 (en overige belangstellenden) uit te nodigen voor het lidmaatschap per 1 januari 2019.
2. Een Erfgoed Servicepunt ontwikkelen en in stand houden. Dit servicepunt is gericht op de informatievoorziening aan een breed geïnteresseerd publiek over Limburgs Erfgoed, op de samenwerking tussen onze leden, en op het accountmanagement ten behoeve van sectoren als toerisme, onderwijs en de mediapartners van de coöperatie. De provincie Limburg draagt de website www.LimburgsErfgoed.nl per 4 juli 2018 over aan de Coöperatie Erfgoed Limburg. Vanuit dit webadres worden de producten van de Coöperatie stapsgewijs opgebouwd en ontsloten.
3. Het Erfgoed Servicepunt is bedoeld als een digitaal verkeersplein, waarin gebruikers – zonodig ondersteund - de weg wordt gewezen naar de collecties en expertise van de leden van de Coöperatie.

Het Servicepunt ontsluit de aanwezige kennis en informatie vanuit een thematische aanpak: archieven, gebouwd erfgoed, archeologie, musea, bibliotheken, geschiedschrijving, onderwijs en onderzoek, historisch landschap.

Het Servicepunt wordt georganiseerd als een frontoffice, ondersteund door het netwerk van samenwerkende coöperatieleden in de backoffice.

Het Servicepunt bewaakt de duur- en voortgang van de vraagbeantwoording, stemt aanbod en vragen zo goed mogelijk op elkaar af en stimuleert de ontwikkeling van het serviceniveau.

Vanuit dit perspectief is in het Eindrapport Van der Tuuk een korte beschrijving van het Servicepunt opgenomen, opgesteld door de Monumentenwacht Limburg (zie bijlage).

4. Informatie en verhalen digitaal ontsluiten die aan plaatsen en regio's in Limburg zijn verbonden.
5. Realiseren van 'open datagebruik' voor alle leden van de Coöperatie: wie kennis en data inbrengt, mag de kennis en data van het collectief gebruiken.
6. De Coöperatie Erfgoed Limburg maakt structureel gebruik van de expertise van de provinciale 'veldcommissie erfgoeddigitalisering'. De veldcommissie adviseert over de digitalisering van de roerend en onroerend erfgoedcollecties ('domein 1'), maar is van even groot belang voor de verbinding met 'domein 2': de publieksgerichte digitalisering. De veldcommissie is bekend met de in Limburg aanwezige en zich ontwikkelende initiatieven in beide domeinen én geeft richting aan de digitaliseringsagenda op lange termijn.
7. Het Provinciaal Archeologiedepot "De Vondst" zien wij als partner van de Coöperatie Erfgoed Limburg.
8. Het ontwikkelen van publieksgericht(e) project(en).
9. Het ontwikkelen van een PR-strategie.

ERFGOED SERVICEPUNT

Door in een website een digitale sorteerfunctie in te bouwen kan een vraag op erfgoedgebied naar een of meer websites van erfgoedinstellingen worden geleid. Mogelijk is de website limburgserfgoed.nl, portal van de Provincie Limburg, hiervoor geschikt te maken.

De vraag kan worden geleid via object naar onderwerp om vervolgens bij een of meer relevante erfgoedorganisaties uit te komen. Het antwoord op de vraag is mogelijk al op een van deze sites te vinden. Zo niet dan fungeert het erfgoedservicepunt (loket) in iedere fase van het sorteerproces als vangnet.

Aangezien diverse erfgoedorganisaties al een plaats hebben onder het Huis van de Kunsten is deze organisatie de aangewezen plek voor het erfgoedservicepunt. In deze opzet heeft dit erfgoedservicepunt naast het begeleiden van de vragen ook een taak wat betreft het inventariseren van de expertises van de erfgoedorganisaties, het actueel houden van dit sorteerproces en het stimuleren van de contacten tussen de erfgoedorganisaties.

Alle (technische) vragen die rechtstreeks via het sorteerproces of via het erfgoedservicepunt bij de Monumentenwacht Limburg binnen komen worden uiteraard hier afgehandeld; de helpdeskfunctie.

Schematisch: Model voor een (digitaal) meldpunt binnen het Erfgoedservicepunt

